1859. N°. 125.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG 19 OCTOBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke Nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 18 October.

Zondag namiddag, even na half vier ure, woei er over een gedeelte dezer stad een hevige stormwind. Hoewel hij slechts weinige oogenblikken aanhield, gaf hij toch aanleiding tot een treurig voorval. Een der deuren van de Morsch-poort werd van den haak, waarmede zij aan den muur was vastgehecht, losgerukt en door den daaraan bevestigden sluitboom werd een man, die zich in de poort bevond, doodelijk aan het hoofd getroffen. De ongelukkige, die bewaarder was in het huis van militaire detentie nabij deze stad, laat eene weduwe en drie kinderen achter.

— Blijkens de beneden voorkomende aankondiging zal de beroemde *Johannisberger Capelle*, onder directie van den heer Julius Langenbach, zich nog tweemaal op Zomerzorg laten hooren. Dit muziekgezelschap is te gunstig bekend en de indruk, door de onlangs gegeven concerten te weeg gebragt, is nog te levendig, dan dat het noodig zij hier iets tot aanbeveling neder te schrijven. Wij twijfelen geen oogenblik of aan de te geven afscheids-concerten zal een ruim bezoek te beurt vallen.

— Niet lang geleden deelden wij mede, dat in de Schotsche zendingskerk te Amsterdam de naambilletten tot de goedgekeurde antwoorden op de uitgeschrevene prijsvraag omtrent de viering van den Zondag geopend waren, en dat er vijf eerste of oorspronkelijke en twintig later bijgevoegde prijzen waren toegekend. Thans ziet bij den boekhandelaar H. de Hoogh te Amsterdam het licht een boekje, getiteld: *De rustdag en de werkende stand*, dat de antwoorden, met den eersten, tweeden en derden prijs bekroond, bevat, omtrent 100 bladz. groot, en van een netten, geïllustreerden omslag voorzien is. Het lijdt geen twijfel, of velen zullen met deze uitgave aan hun verlangen voldaan zien. [illegible] met dit boekje kennis maken. Bij denzelfden boekhandelaar is verschenen: *De opwekking in Ierland, door Napoleon Roussel, een aanteekening.* Zij, die met den aard dezer *opwekking*, omtrent welke de heer Roussel onlangs in eenige plaatsen van ons land mededeelingen gedaan heeft, wenschen bekend te worden, kunnen zich voor eenige centen hunne begeerte daartoe bevredigen.

— De minister van marine heeft ter kennis van de daarbij belang hebbenden gebragt, dat op Maandag den 28sten November aanst. en volgende dagen, aan het locaal van het dep. van marine te 's Gravenhage, een vergelijkend examen zal plaats hebben, van jongelingen, die tot scheepsklerk bij de Nederlandsche zeemagt wenschen benoemd te worden. Het getal der open plaatsen bepaalt zich tot zes. Zij die verlangen tot het examen te worden toegelaten, moeten zich vóór of op den 15den November met een op zegel geschreven verzoek bij den minister aanmelden.

— De *Staats-Cour.* bevat een overzigt van de opbrengst van 's lands middelen over de negen eerste maanden van 1859, waaruit blijkt, dat die bedragen heeft f 41,924,006.07½, zijnde f 535,742.76 minder dan in genoemd tijdvak van 1858.

— Bij regenten van het weeshuis der herv. gemeente te Katwijk aan den Rijn is eene gift van f 1000 ontvangen, tot ondersteuning van het fonds voor dat gesticht.

— Naar men verneemt, is de helmduiker J. Bijl in den loop der vorige week, bij het duiken op het bij Noordwijk gezonken schip *Amphitrite*, gestikt en levenloos opgehaald.

— Door onderscheidene kerkbesturen zijn de hh. F. L. Rutgers, J. Eigeman, J. J. Eigeman, W. Zanlberg, J. D. Tilanus, A. B. Evertsz, G. B. Sissingh, G. H. Brank, H. Visser, T. G. A. Slingeland, J. S. Cremer, M. C. G. van der Tuuk Sevenster, H. B. Noorda, J. Swaagman Cremer en M. Gerstius, na afgelegd examen, als kandidaten tot de H. dienst toegelaten.

— Te Schiedam zijn van 7 tot 14 October 14 personen door de cholera aangetast, 14 zijn hersteld en 15 overleden. In behandeling bleven er nog 14.

Uit de genoemde stad meldt men het volgende: Door het groot gebrek aan goed drinkwater is de gemeente-architect aldaar, de heer M. van Erkel, op het denkbeeld gekomen, door boring te beproeven daarin te gemoet te komen. Nabij de Plantage heeft men, op zijne aanwijzing, en naar zijne plannen, de proef genomen, die met den besten uitslag is bekroond. Met zeer eenvoudige hulpmiddelen en in betrekkelijk zeer korten tijd, heeft men op eene diepte van 20 Ned. ellen, beneden den beganen grond, een aanzienlijken aanwas water verkregen. Dat water nu nog eenigzins troebel door het zand, alsnog in de cylinders aanwezig, belooft echter helder en zuiver te zullen worden, terwijl het gefiltreerd, als proef, uitnemend van smaak is bevonden. Er bestaan alle kenteekenen, die met grond doen verwachten, dat voortdurend uit de bron genoegzaam water zal blijven opwellen. Het behoeft naauwelijks gezegd te worden, van hoeveel belang het welgelukken dezer proef is, te meer nog, daar men op andere plaatsen in de stad, in vroeger jaren vruchteloos hetzelfde heeft beproefd.

— Uit Vlaardingen schrijft men dat zich in de haringvangst eene gunstige verandering heeft voorgedaan. Den 13den dezer kwam een haringschip van de Noordzee aan met de verblijdende vangst van ruim 16 lasten pekelharing van schoone zuivere soort. Het bragt tevens berigt van eenige anderen, die ook dáár eene aanzienlijke vangst hadden gehad. Hierop volgde een berigt van een onzer schepen, dat het in korten tijd had gevangen 19 lasten haring, en dat ook anderen zeer voorspoedig hadden gevischt. De haring is van voortreffelijke hoedanigheid. Een en ander geeft gegronde hoop, dat weldra groote hoeveelheden van goede hoedanigheid zullen binnenvallen en dat die haring tot matige prijzen binnen- en buitenslands zal kunnen worden afgeleverd, en dat men zich derhalve niet langer zal behoeven te behelpen met de veel mindere soorten van buitenslands.

— Zondag ll. zijn te Nieuwe Diep aan boord van 's lands korvet *Juno* overgegaan 118 onder-officieren en mariniers van het corps mariniers, allen met buksen gewapend, met bestemming naar Oost-Indië; gemelde troepen zijn bestemd om zoo veel doenlijk bij alle voorkomende expeditiën tegenwoordig te wezen. Het bevel over dit detachement is opgedragen aan den verdienstelijken kapitein L. F. Kempers, onder medegeleide van den 2den luitenant J. P. Smith, beiden van het corps. Het voornemen schijnt te bestaan om in het vervolg op uitgebreide schaal zoodanig gebruik van dat corps te maken.

— Op Zondag 9 dezer zijn, op last van den aartsbisschop van Utrecht, in de kerken van het aarts-diocees openbare gebeden afgekondigd voor het heil der katholieke kerk en het herstel van den Paus in zijn tijdelijk gezag.

— Om zich een beter denkbeeld te maken van den ongelukkigen toestand van de beide eskadrons dragonders, vroeger te Leeuwarden en thans te 's Bosch in bezetting, diene, dat van de 250 man er thans slechts 60 onder de wapenen kunnen komen. De overige 190 liggen aan de koorts.

— De gemaskerde optogt, waarmede de studenten der Groningsche hoogeschool Donderdag avond ll. den overgang van het rectoraat hebben gevierd, stelde in eenige tafereelen voor de vestiging der Portugezen, Nederlanders en Engelschen in O. Indië. De met de meeste zorg en deels met aanzienlijke kosten vervaardigde, vaak prachtige kostumes deden bij de verlichting door lampions, fakkels en maanlicht eene uitmuntende uitwerking, die van tijd tot tijd door het afsteken van bengaalsch vuur nog werd verhoogd. De illuminatie in al de straten, waardoor de stoet trok, was schitterend. In de O. Ebbinge- en in de Brugstraat waren bovendien eerebogen opgerigt, waarvan de eerstgenoemde met een aantal gekleurde lampions en met het beeld van Minerva prijkte. De afloop van dit feest heeft niets te wenschen overgelaten.

— Woensdag, den 2den November aanst., zal aan de kon. akademie te Breda het examen een aanvang nemen van de onder-officieren van de wapens der infanterie, cavalerie en artillerie, dingende naar den rang van 2den luitenant bij die wapens.

— Te Rijsbergen (Noordbrabant) ontstond eenige dagen geleden des nachts brand in eene keet, tijdelijk bewoond door A. de Jong, arbeider aldaar, die, uit het huis willende vlugten, daarin verhinderd werd, daar door onbekenden de deur was versperd, door middel van eenen boonstaak. Hij slaagde er echter in een anderen uitweg te vinden en heeft van het voorval kennis aan den burgemeester gegeven. De keet brandde intusschen gedeeltelijk af. Het vuur is van de buitenzijde aangebragt. De justitie doet onderzoek.

— Het voorloopig verslag van de tweede kamer der staten-generaal, over het ontwerp tot bekrachtiging van eenige artikelen der verleende concessiën voor den aanleg en de exploitatie van de noorder- en zuiderspoorwegen, is thans openbaar gemaakt. De bedenkingen, daarin voorkomende, zijn reeds hoofdzakelijk vroeger openbaar gemaakt. Over het geheel is het oordeel der meerderheid, voor zoover men daarover kan oordeelen, niet geheel ongunstig voor de regerings-voorstellen.

Het denkbeeld der regering, om thans de bekrachtiging der beide concessiën voor den Noorder- en Zuiderspoorweg in éénе en dezelfde wet te begrijpen, vond bij verscheidene leden afkeuring. Men kon in deze zamenkoppeling naauwelijk iets anders zien dan eene kansberekening, of liever een middel om de ijverige voorstanders der Zuiderspoorwegen ook voor de Noorderspoorwegen te winnen, en omgekeerd. Voorts waren er sommige leden, die in 't algemeen tegen het stel van spoorweglijnen, 't welk de regering thans voorstond, bedenkingen in 't midden bragten, in hun oog van overwegenden aard. Dat stelsel zondigde, naar hun gevoelen, in de eerste plaats door te groote omslagtigheid, door zekere weelde van lijnen, en miste daardoor de vereischte waarborgen van uitvoerbaarheid. Zij wilden

gaarne toegeven, dat Nederland, met opzigt tot den bouw van spoorwegen te lang achtergebleven, zich daarin door zijne naburen heeft laten overvleugelen, zoodat eene krachtige poging tot herstel van het verzuimde zich aanbeveelt; maar wat men thans op eens wilde scheppen, scheen de grenzen van het bereikbare te buiten te gaan. De uitvoering binnen een klein aantal jaren, zoo die mogelijk is, kon wel eens aanleiding geven tot rijzing in den standaard der dagloonen en in den prijs van sommige bouwstoffen. De noodzakelijkheid van inkrimping viel vooral in het oog, als men op de toekomst onzer spoorwegen lette. Die nieuwe middelen van gemeenschap mogten thans door milden rijksonderstand in 't leven worden geroepen, zij moeten zóó worden aangelegd, dat zij zoo spoedig mogelijk zich zelve konden helpen. Hunne toekomst zou dan alleen verzekerd zijn, wanneer het vervoer wierd zamengedrongen. Legde men te veel, legde men uit het aangedrukt oogpunt nuttelooze lijnen aan; gaf men nu reeds, in stede van zich voor den aanvang met juist getrokken hoofd- of stamlijnen te vergenoegen, aan de zucht tot locale bevrediging toe, en ondernam men alzoo ontijdig hetgeen men aan de toekomst behoorde over te laten, — verarming en verval van een deel dier lijnen zou daarvan het onvermijdelijk gevolg zijn.

De overige leden traden niet in zulk eene algemeene waardering van het voorgedragen spoorwegplan, welke waardering slechts in twee sectiën ter sprake is gekomen. Gedurende den loop der overweging toonden echter velen hunner zich tegen elke beperking van dat plan gestemd. Zonder daarom alle verbetering in de getrokken lijnen, waar die nog mogelijk was, te willen uitsluiten, wenschten zij het voorgedragen net in zijnen geheelen omvang tot stand te zien komen. Ook de stemming der natie, die van alle zijden zoo krachtig het verlangen uitte om eindelijk in 't bezit der sedert jaren toegezegde spoorweglijnen te komen, moest niet uit het oog worden verloren. Nu er mogelijkheid tot vervulling bestond, behoorde een volkswensch als deze niet in meerdere of mindere mate te leur te worden gesteld.

'S GRAVENHAGE, 18 October.

Z. M. heeft benoemd tot notarissen: te Amsterdam, de hh. W. Kroese en J. H. Richard, beide cand.-notaris aldaar; te Rotterdam, de hh. mr. W. P. A. Voorendonk en J. L. van Dam, beide cand.-notaris aldaar; te Lekkerkerk, den heer W. A. Meyboom, cand.-notaris te Rijswijk, en te Bleiswijk, den heer E. Boere, cand.-notaris te Capelle op den IJssel; en ook vergunning verleend aan den heer R. H. Nierstrasz, om zijne standplaats als notaris over te brengen van Krimpen op de Lek naar Rotterdam.

— Z. M. heeft aan den zeeloodsschipper G. G. Molenaar, de zeeloodsen P. A. Kaale, P. W. Roda, A. P. Rotgans, K. Ree, W. H. Bruyn, D. N. de Boer, de loodskweekelingen J. J. Klijn, J. E. Koop en den matroos W. G. Molenaar, gezamenlijk de bemanning uitmakende van de Terschellinger loodsboot no. 1, vergund het dragen van de door de Britsche regering hun toegekende zilveren medaille, als bewijs van erkentelijkheid voor de redding van zes man der equipage van het op den 6den Maart dezes jaars in de buitengronden van Terschelling gestrande Engelsche barkschip *El-Dorado*.

— Z. M. heeft goedgevonden te benoemen: tot 1sten luit.-kwartiermeester bij het 8ste reg. infanterie, den 2den luit.-kwartiermeester H. Balk, van het corps; tot 2den luit.-kwartiermeester, bij het 7de reg. infanterie, den sergeant-titulair J. S. Diephuizen, van het instructie-bataillon; bij het 8ste reg. infanterie, den sergeant-titulair H. J. Bronner, van het 5de reg. van het wapen.

— Voor Z. M. den koning zijn alhier aangekomen een aantal prachtige paarden-harnachementen en jagtwapenen, bestemd voor de op het Loo bij gelegenheid van het St. Hubertsfeest te houden groote drijfjagten. De toebereidselen welke aldaar gemaakt worden moeten zeer prachtig zijn. De jagten zullen in costuum plaats hebben en geregeld worden op de wijze der Engelschen. Onderscheidene voorname Engelschen zijn even als ten vorigen jare tot het bijwonen daarvan uitgenoodigd.

— Bij het ministerie van koloniën is uit Batavia, van 23 Aug., per telegraaf het volgende berigt ontvangen: »Geen pressante tijdingen, alles gaat goed."

— Naar men verneemt wordt aan de militairen, die zich in het hospitaal bevinden en bijna hersteld zijn, zoo zij zulks verlangen, een maand verlof verleend tot verdere herstelling. Daardoor zal meerdere ruimte beschikbaar worden voor de van elders steeds aankomende zieken.

— In de zitting van de tweede kamer van heden zijn zonder beraadslaging met algemeene stemmen aangenomen de wets-ontwerpen tot bekrachtiging van provinciale belastingen in Gelderland, Zuid- en Noordholland, Zeeland, Friesland, Groningen, Drenthe en Limburg. Daarna was aan de orde de beraadslaging over de wets-ontwerpen tot verhooging van hoofdst. III (*Binnenl. zaken*) der staatsbegrootingen over 1858 en 1859. Beide ontwerpen werden mede met algemeene stemmen aangenomen. Bij deze gelegenheid heeft de heer de Bieberstein op nieuw aangedrongen op de losmaking der betrekkingen van Limburg tot den Duitschen bond. De minister van buit. zaken gaf te kennen dat hij niets zou verzuimen om daartoe te geraken.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

BELGIE.

BRUSSEL, 17 October.

De geestelijkheid hier te lande heeft ook hare stem verheven ten voordeele van het wereldlijk gezag van den Paus. De aartsbisschop van Mechelen, de heer Sterckx, heeft dienaangaande een uitvoerig mandement uitgevaardigd. Door de liberale bladen wordt deze handelwijze natuurlijk afgekeurd; niet omdat de bisschop openbare gebeden uitschrijft, hierin is hij in zijn regt, maar omdat hij zich mengt in eene quaestie van buitenlandsche staatkunde, en zich kant tegen een volk dat even als de Belgen in 1830 zijne onafhankelijkheid wil verkrijgen. De geestelijkheid, zegt *l'Echo du Parlement*, schijnt te vergeten dat zij in 1830 krachtig tot de omwenteling heeft bijgedragen.

ENGELAND.

LONDEN, 16 October.

Als reden van de overkomst van prins Napoleon wordt opgegeven het bezigtigen van de *Great Eastern*, op morgen. De prins zal bij die gelegenheid de koningin ontmoeten, die hetzelfde voornemen heeft.

— De beroemde ingenieur Stephenson, die dezer dagen is overleden, zal, met toestemming der regering, in de Westminster-abdij worden begraven.

— Te Hull is de kon. schouwburg afgebrand. Alleen het gebouw was voor 8000 £ verzekerd. De oorzaak is onbekend.

— Dingsdag ll. werden de inwoners van het dorp Eckington, nabij Sheffield, door eene zware ontploffing uit den slaap gewekt. Eenige kwaadwilligen, die van den eigenaar eener ijzerfabriek, de heer Keeton, verhooging van daghuur hadden verlangd, hadden nog voor dat hij eenig antwoord had kunnen geven, daar hij op reis was, zijne fabriek door middel van buskruid in de lucht doen springen.

— Berigten uit Calcutta melden een voorval hetwelk bewijst dat, ofschoon de opstand in Indië gedempt is, de onzen er nog steeds voor aanvallen bloot staan en in gevaar zijn van overrompeld te worden. Ferozee-shah, welke gedurende den opstand aan het hoofd eener bende muiters stond, en dien men meende weerloos gemaakt te hebben en weldra te zullen vatten, heeft de vesting Maund-hissar, alwaar het meerendeel der krijgsgevangenen opgesloten was, overrompeld, den Engelschen gezagvoerder gedood, 700 krijgsgevangenen bevrijd en daarop ongehinderd den aftogt aangenomen.

— De Russische generaal Murawieff, gouverneur van oostelijk Siberië, die onlangs met eene zending van de Russische regering naar Japan is vertrokken, is den 14den Julij uit Japan te Pehtang, in China, aangekomen en heeft van daar twee ingenieurs naar Peking gezonden, om eene telegraaflinie, van die hofstad naar de grenzen van het Russische grondgebied te helpen aanleggen.

— Men heeft hier berigt ontvangen van een vreeselijk gevecht tusschen de bemanning van het schip *Ararat* en 74 veroordeelden, die van Singapore naar Bombay moesten gebragt worden. In den nacht van 28 Junij merkte men dat de boeven waren losgebroken en reeds den schildwacht hadden vermoord. De kapitein ondernam toen met eenige soldaten en zijne equipage de moeijelijke taak om met de weinige wapenen, waarover hij beschikken kon, de muitelingen ten onder te brengen. Niet dan na verscheiden uren strijdens, waarbij zijne moedige vrouw de geloste pistolen laadde, slaagde men er in de booswichten te bedwingen, en toen er licht ontstoken was (tot dus ver had men in het duister gevochten) bleek het, dat niet meer dan 32 boeven, en deze nog zelfs ten deele gewond, in het leven waren; de overige waren gedood, of over boord gesprongen.

— In een brief uit Nieuw-Schotland wordt gemeld, dat op 9 September te Halifax een zware brand heeft gewoed, waardoor 62 huizen, meestal door kooplieden bewoond, zijn vernield. Men berekende de schade op 500,000 £. Ook twee personen waren bij dien brand omgekomen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 16 October.

Hoewel de *Moniteur* daarvan nog geene melding maakt, verneemt men uit Zurich dat het vredes-tractaat tusschen de Oostenrijksche en Fransche gezanten is geteekend. Van een gelijksoortig tractaat tusschen Oostenrijk en Sardinië wordt geen gewag gemaakt.

De geruchten omtrent de te Zurich vastgestelde bepalingen en over de grondslagen, waarop een congres zal worden gehouden, blijven zeer uiteenloopend en zijn te onbestemd om daaraan vooralsnog veel waarde toe te kennen.

— De regering tracht een einde te maken aan de manifestatien van de hooge geestelijkheid, ten gunste van het tijdelijk gezag van den Paus. Zij heeft de dagbladen uitgenoodigd de mandementen der bisschoppen voortaan niet meer op te nemen en zich van alle oordeelvelling daaromtrent te onthouden. Men voegt er bij dat de minister van onderwijs, de heer Rouland, in eene circulaire de bisschoppen omtrent de inzigten der regering heeft gerust gesteld.

Wij behoeven, zegt de *Indép. Belge*, niet te verklaren dat wij het besluit der regering om deze belangrijke quaestie in duisternis op den achtergrond te stellen, niet goedkeuren. De tegenstanders der bisschoppen worden, wel is waar, door dien maatregel in het gelijk gesteld, maar zij zouden toch, indien de discussie had aangehouden, overwinnaars zijn gebleven en de geestelijkheid zou berouw gehad hebben dat zij eene zoodanige beweging had uitgelokt. De bisschoppen zullen echter nu den strijd wel voortzetten, maar op eene geheel andere wijze, en de vrijzinnige drukpers, tot hiertoe de bondgenoot der regering, kan nu hare stem niet meer verheffen, om de mandementen voor de publieke opinie in het ware licht te stellen. Daarenboven neemt de regering nu de houding aan, alsof zij de kerkelijke bladen wil verdrukken.

L'Univers geeft van dit verbod des ministers kennis en zegt dat hij uit dien hoofde de mandementen der bisschoppen van Lyon, Moulins, Vannes, Soissons, Quimper, Nevers en Digne niet kan mededeelen. De redactie hoopt dat het verbod slechts tijdelijk zal zijn, hetgeen door de belangen der kerk gevorderd wordt; in een tegenovergesteld geval zou dit verbod de vrijheid belemmeren en zelfs het bestaan der godsdienstige bladen bedreigen.

— Men verneemt dat de kardinaal Antonelli aan onzen vertegenwoordiger te Rome mededeeling heeft gedaan van de hervormingen waartoe de Paus genegen was over te gaan. Deze hervormingen, die alleen eenige meerdere vrijheid aan de gemeentebesturen zouden verleenen, waren het uiterste waartoe Z. H. kon besluiten. Natuurlijk was onze gezant daarover weinig te vrede, vooral daar de staats-secretaris hem in een later onderhoud verzocht om, bijaldien de Fransche troepen Rome mogten verlaten, hem van dat vertrek drie maanden te voren kennis te willen geven, opdat de Paus dan maatregelen kon nemen om de rust in de hoofdstad te handhaven. Met deze zelfde woorden moet de kardinaal zich uitgedrukt hebben.

— Door Engelsche dagbladen werd dezer dagen berigt, dat Frankrijk van

Sardinië eene som van 300 millioen fr. voor de kosten van den afgeloopen oorlog eischte, en in plaats daarvan ook met den afstand van Savoye of van een gedeelte daarvan zou genoegen nemen. Dit is onjuist, zegt een berigtgever van de *Indép. Belge*, daar de Fransche regering te Turyn enkel aanzoek heeft gedaan om betaling voor krijgsbehoeften, welke het voor en gedurende den oorlog aan het Sardinische leger heeft verstrekt, ter waarde gezamenlijk van 60 millioen fr.

— De keizer heeft bij zijn vertrek uit Bordeaux aan den prefect eene som van 20,000 fr. ter hand gesteld, om die te doen uitdeelen onder de verschillende instellingen van liefdadigheid, alsmede 10,000 fr. voor de kerk van Arcachon.

— De Sardinische generaal Dabormida is reeds bij herhaling door den keizer ten gehoore ontvangen. Naar men wil zou zijne zending betrekking hebben op het instellen van een regentschap in Midden-Italië.

— De *Mon. de la Flotte* deelt het verongelukken mede van de kanonnerboot *la Stridente*.

— Bij herhaling wordt hier te lande het noorderlicht waargenomen. Even als vroeger heeft het op den 13den dezer verstoring in de dienst langs verschillende telegraaflijnen te weeg gebragt.

— De Spaansche regering vindt veel ondersteuning bij de onze in het op den voet van oorlog brengen van eene groote legermagt, die zij voor de expeditie naar Marokko noodig heeft. Twee commissarissen van het Spaansche bewind zijn alhier aangekomen om de noodige voorwerpen aan te koopen voor de geneeskundige dienst des legers. 10,000 tenten, te Parijs aangekocht, zijn dezer dagen per spoortrein verzonden en moeten reeds te Alicante zijn ontvangen.

Naar men uit Madrid meldt was de termijn, aan Marokko gesteld, om aan de eischen van Spanje te voldoen, verstreken, zonder dat er eenig antwoord was ontvangen. Dientengevolge had de maarschalk Serrano de hoofdstad verlaten om zich aan het hoofd der troepen te stellen. De Spaansche consul te Tanger zou mede die stad verlaten, en op nadere voorstellen geen acht worden geslagen.

ITALIË.

Koning Victor Emmanuel is te Genua door de bevolking met geestdrift ontvangen. De keizerin-weduwe van Rusland is mede aldaar aangekomen; de koning heeft haar opgewacht en naar het koninklijk paleis vergezeld.

— De kerkelijke dagbladen in Sardinië zijn zeer vertoornd over de jongste rede van den keizer, te Bordeaux uitgesproken. Wij zouden wel willen weten, zegt de *Armonia*, of voor of gedurende den oorlog Napoleon III een zoodanig antwoord aan een bisschop zou hebben durven geven, als dat hetwelk hij aan den aartsbisschop van Bordeaux gegeven heeft.

— Te Florence is men zeer verwonderd over de beweringen van den *Times*, ten opzigte van den staat van het finantie-wezen van Midden-Italië, omdat die geheel onjuist zijn. Geen Toskaansch agent is naar Londen vertrokken om eene leening aan te gaan. 30 millioenen van de 3 pCts. Toskaansche leening zijn ingeschreven door de heeren von Rothschild en Bastoggi tot een weinig lageren koers dan die, waarop deze waarde door de voormalige regering was vervreemd. De leening van 10 millioen door de staten van Modena en Parma is geheel gedekt tot den koers van 83. De regering der Romagna heeft nog slechts 1½ millioen van hare leening gerealiseerd, en ofschoon zij zelfs de rente heeft betaald van de obligatiën der leeningen van de pauselijke regering betreffende de legatiën, zal het budget 31 Dec. e. k. sluiten met een batig saldo van 300,000 fr., en dat wel ten gevolge der hervormingen door het tegenwoordige bestuur ingevoerd.

— De inwoners van Parma zijn door het bestuur aangemaand om al de wapenen, die zich in hunne handen bevinden, uit te leveren. Alleen de burgerwacht is van dezen maatregel uitgezonderd.

— Te Venetië heerscht eene ongewone beweging. Elken morgen vindt de Oostenrijksche politie overal billetten met de woorden: *Leve onze koning Victor Emmanuel!* Hetzelfde heeft ook plaats te Mantua en Verona. Zeer vele ambtenaren, waaronder zelfs een commissaris van politie uit Verona, alsmede een kapitein der gendarmerie met zijne onderhebbende soldaten, hebben zich uit de voeten gemaakt en zich aan gene zijde van den Mincio ter beschikking van de Sardinische regering gesteld.

— De beweging der Napelsche troepen naar den kant van de Abruzzen heeft, volgens nadere opgave, geen aanvallend oogmerk. De vrees voor Garibaldi alleen geeft daartoe aanleiding. Een Zwitsersch onder-officier, die onlangs de Napelsche dienst had verlaten, was naar Bologne gegaan en had zich als vrijwilliger bij de troepen van Garibaldi gevoegd. Daar had hij, volgens zijn voorgeven, van eene geheime expeditie hooren spreken, die naar den kant van de Abruzzen zou plaats hebben, terwijl men ook troepen op de kust van Calabrië zou aan wal zetten. Hij meende van dit gerucht partij te kunnen trekken, deserteerde en begaf zich naar Napels, waar hij het gehoorde, in de hoop op eene goede belooning, zeer overdreven ter kennis van de regering bragt. De mededeelingen uit Rome waren gelijkluidend met de verhalen van dezen deserteur, zoodat het ministerie, ten hoogste verontrust, bevel gaf tot het zenden van troepen naar de Abruzzen. Het toezigt op de kusten is zoo streng, dat onlangs een vaartuig met eenige Engelsche reizigers, dat koers zette naar den golf van Napels, in volle zee werd aangehouden en onderzocht.

PRUISSEN.

BERLIJN, 16 October.

De verjaardag des konings is, volgens zijn uitdrukkelijk verlangen, op ernstige wijze gevierd, waarom dan ook de anders gebruikelijke feestmalen achterwege bleven. De verergerde ziektetoestand des konings wekt algemeene bezorgdheid.

— Naar men uit Stuttgart meldt zal de prins van Oranje, nadat hij een bezoek aan het hof aldaar heeft afgelegd, naar Warschau vertrekken, om den keizer van Rusland te ontmoeten.

— Te Hamburg meent men dat de meer krachtige toon, onlangs door Pruissen aangeslagen, de Deensche regering tot meerder nadenken gebragt en tot grootere toegevendheid gestemd heeft. Althans zij laat thans het Hertogdom Sleeswijk bereizen en de stemming aldaar polsen, naar vermoed wordt om maatregelen te nemen waardoor zij aan de eischen van Duitschland zou te gemoet komen.

— Naar men uit Breslau meldt, zullen keizer Alexander en de grootvorst-troonopvolger aanst. Donderdag en de prins regent Woensdag avond aldaar aankomen. Donderdag zal er eene groote parade plaats hebben.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 12 October.

De keizer heeft de hh. Kolb en Orges, hoofdredacteurs van de *Allg. Zeit.* tot ridders der IJzeren Kroon benoemd, waaraan de persoonlijke adeldom is verbonden, tot belooning der diensten door hen in genoemd dagblad tijdens de jongst verloopen crisis aan Oostenrijk bewezen.

— De commissie, belast met het onderzoek naar de oorzaken van den ongunstigen toestand der troepen tijdens den oorlog in Italië, heeft haar verslag aan den keizer ingediend. Daaruit blijkt dat de voorraad groot genoeg was om in al de behoeften ruimschoots te voorzien, maar dat er bij de uitreiking zeer veel was verdwenen. Als voorbeeld van bedriegerij, noemde de commissie een post, door haar op eene rekening gevonden, van 30,000 zwanzigers voor lucifers. Er zullen waarschijnlijk nog vele personen tot verantwoording worden geroepen.

— De Oostenrijksche stoombooten, die op het Lago Maggiore varen, zijn door de Zwitsersche regering voor den prijs van *f* 200,000 aangekocht.

— Vroeger is reeds gemeld dat de meerderheid der Hongaarsche protestanten met de nieuwe regeling hunner kerkelijke belangen weinig of geen genoegen neemt. De gronden hunner afkeuring nu blijken meer omstandig uit een adres, den 4den dezer, ten gevolge eener te Käsmark in het Theiszer-district gehouden vergadering, naar Weenen opgezonden.

De adressanten verzoeken onder anderen, dat de keizer de toepassing der uitgevaardigde kerkelijke constitutie gelieve te schorsen, tot dat eene wettig te verkiezen synode zal zamengeroepen zijn; dat het den keizer toekomend regt van oppertoezigt in aangelegenheden der protestantsche godsdienst, in den geest harer kerkelijke wetten en der wettiglijk gevolgde gewoonte, naar de ten jare 1790 gemaakte bepalingen, zich alleen tot de goedkeuring of verwerping der protestantsche kanons en statuten, en der kerkelijke protocollen beperken zal, en nooit zoo ver worden uitgestrekt dat bij den zetel der regering wetsvoordragten vastgesteld en de protestanten tot de aanneming daarvan gedwongen worden. Al verder, dat het bestuur der openbare scholen aan de openbare protestantsche autoriteiten worde toevertrouwd en derhalve de keuze der schoolboeken, der taal waarin, van het stelsel waarnaar en van de onderwijzers, door welke het onderwijs zal gegeven worden, uitsluitend van de kerkelijke autoriteiten zal afhangen, wier besluiten wel aan het oordeel der regering onderworpen zullen worden, maar zonder dat de protestanten ooit kunnen toestemmen dat het ministerie van eeredienst over de wettige openbaarheid dier scholen beslissen kan, welke openbaarheid, na 100-jarige stormen, door de vredesverdragen van Weenen en Linz gewaarborgd is, en eindelijk, dat de keizer hoe eerder hoe beter eene synode gelieve zamen te roepen en aan deze de zamenstelling van eene kerkelijke constitutie toe te vertrouwen. Tot dien tijd toe verzoeken de adressanten ten slotte dat hunne kerk in den toestand van vóór Maart teruggebragt worde.

TURKYE.

Naar gemeld wordt is de Sultan voornemens de uitkomst van het geregtelijke onderzoek omtrent de onlangs ontdekte zamenzwering aan de drie hoogste staatsligchamen, namelijk den ministerraad, den staatsraad en den hoogen raad van justitie, ter beoordeeling voor te leggen. Op het door deze drie collegiën in eene vereenigde zitting te geven advies zal Z. H. over het lot der schuldigen beslissen.

— Muktar-bey, die door de Porte naar Alexandrië is gezonden, om aan den onderkoning het bevel betreffende de schorsing der werkzaamheden aan het Suez-kanaal over te brengen, heeft ook in last om onderzoek te doen omtrent de onmatige vermeerdering der Egyptische krijgsmagt, welke volgens het grootheerlijke bevelschrift van 1841, waarbij de betrekking tusschen Egypte en de Porte is geregeld, hoogstens 20,000 man sterk mag zijn.

OOST-INDIË.

BATAVIA, 24 Augustus.

De regering de wenschelijkheid inziende van eene vertaling in het Maleisch, met Amboneesche spelling en met Italiaansche letters geschreven, van eenige Nederlandsche schoolboeken, ten gebruike der inlandsche Christen-scholen in de Moluksche eilanden, heeft voor dusdanige goedgekeurde vertalingen, ten gezamenlijke bedrage van 100 bladzijden druks in klein 8°, een prijs van *f* 500 uitgeloofd.

— Dezer dagen zijn twee tijgers (een zwarte en een toetvel), bestemd voor de diergaarde te Rotterdam, in de pakhuizen van de heeren Maclaine, Watson en C°. losgebroken. Zij hadden de wijk genomen in eene groote hoop rottan, waar het aan eenige heeren na veel moeite gelukte, hen door herhaalde schoten te dooden.

— Uit de zuid- en oosterafdeeling van Borneo zijn tijdingen ontvangen, loopende tot den 29sten Julij ll. De krijgsverrigtingen hadden zich bepaald tot eenige verkenningen, welke tot eene ontmoeting met eene der zwervende benden opstandelingen hebben geleid, waarbij hun weder eenige afbreuk is gedaan. De commissie van bestuur was zeer bereidwillig in het opvolgen van bevelen, evenzoo de overige prinsen en de bevolking van Martapoera; evenwel heerschte daar nog geene bedrijvigheid. Omtrent de verblijfplaats van pangaran Hidayat, die aan zijn naar het schijnt opgevat voornemen, om naar het hoofdkwartier af te komen, slechts een begin van uitvoering

gaf doch daarop weder teruggetrokken is, verkeerde men weder in onzekerheid. Maatregelen zijn genomen om hem langs vredelievenden weg tot terugkeer te overreden. Over het geheel kwamen de verschillende berigten daarin overeen, dat de nog zwervende benden gebrek aan levensmiddelen begonnen te ondervinden en zeer moeijelijk waren te zamen te houden, vermits het grootste gedeelte door dwang genoodzaakt is mede te doen.

— De tijdingen omtrent den gezondheidstoestand der troepen te Bodjoa zijn voortdurend ongunstig. Verscheidene officieren en manschappen zijn wegens ziekte vervoerd. Het fort te Bodjoa is niet verontrust geworden, en van een inval op ons grondgebied hoort men niet meer. Het is te wenschen, dat de nieuwe troepen zoo spoedig mogelijk aankomen, ten einde de krijgsverrigtingen in October aanstaande een aanvang kunnen nemen, wijl alsdan de goede moesson ten volle doorgebroken is. Zeker is het dat de tweede expeditie haar doel gemakkelijk zal bereiken, want door den overgang van Aroe Palacca zijn de zaken veel veranderd; buitendien moet er erge verdeeldheid heerschen in het rijk van Boni, en de koningin wordt meer en meer van hare vassallen verlaten, zoodat het bijkans zeker is, dat bij het verschijnen eener nieuwe magt het volk tot ons zal overslaan.

Bijzondere berigten van Macassar vermelden, dat een gezantschap van Boni op reis was, om vredes-onderhandelingen aan te knoopen, daar de toestand niet langer houdbaar was.

— Men schrijft uit Benkoelen, van 29 Julij, dat aldaar, even als in het vorige jaar, weder veel koortsen heerschen. De militaire kommandant, de officieren en het ambtenaars-personeel is ziek en ook de majoor (thans luit.-kolonel) Cobet, bevelhebber der expeditie in de bovenlanden. De laatste wordt terug verwacht, en zal met verlof naar Europa vertrekken.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 17den October de heer L. C. van Genk, med. et art. obst. doct., te Etten (Noordbrabant), in de heelkunde.

ADVERTENTIEN

Omringd van hunne Kinderen, Kleinkinderen, verdere Familiebetrekking en Vriendenkring, vierden heden in de R. C. Mariakerk te *Leyderdorp* hun 50-jarig Huwelijksfeest

GERARDUS KOKSHOORN

EN

ANNA MEËUWS.

LEYDERDORP, 16 October 1859.

Ondertrouwd; T. J. VAN STIPRIAAN LUÏSCIUS, beroepen Predikant te *Oosterland*,

EN

M. F. EIGEMAN.

DELFT, 14 October 1859.

Heden overleed, in den ouderdom van ruim 74 jaren, onze geliefde Vader en Behuwd-Vader DIRK BOOGERS.

J. BOOGERS,
Uit aller naam.

LEIDEN, 13 October 1859.

Uiterlijke teekenen van rouw zullen door ons niet gedragen worden.

Heden overleed te *Oegstgeest*, in den ouderdom van 69 jaren, de Heer CORNELIS GROEN, diep betreurd door zijne Echtgenoot en zijne Kinderen.

C. KOOREMAN, Wed. C. GROEN.
ALBERT GROEN.
CORNELIA GROEN.

LEYDEN, 17 October 1859.

Algemeene kennisgeving.

Voor de vele ondervondene blijken van belangstelling bij ons huwelijk, betuigen wij, ook namens wederzijdsche betrekkingen, onzen welmeenenden dank.

C. H. PLEYTE,
C. E. J. PLEYTE — COUVÉE.

LEYDEN, 19 October 1859.

Voor de vele bewijzen van belangstelling, bij de bevalling van mijne Echtgenoote ondervonden, betuig ik bij deze mijnen welmeenenden dank.

LEYDEN, 18 October 1859. N. M. PERRIN.

Voor de vele bewijzen van deelneming, ontvangen bij het overlijden van onzen Beminden oudsten Zoon, op den 8sten dezer, betuigen wij onzen welmeenenden dank.

J. P. SAMWEL.
H. M. SAMWEL, geb. REUVEKAMP.

LEYDEN, 18 October 1859.

Voor de vele bewijzen van deelneming, bij het overlijden onzer geliefde Ouders JANNETJE LANGENBERG en HENDRIK IMANS ondervonden, betuigen wij onzen opregten dank.

LEYDEN, 19 October 1859. Uit naam hunner Kinderen en Behuwdkinderen.

Allen die iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan den boedel van PIETER EYSBERTSE, in leven Koopman te *Leyden* en aldaar op den 23sten September 1859 overleden, worden verzocht daarvan vóór den 31sten October 1859 aangifte of betaling te doen ten Kantore van den Notaris A. VAN LEEUWEN, te *Leyden*.

SMIDSKNECHTS.

Wordt gevraagd voor vast werk een bekwaam **Vuurwerker** tegen hoog loon. Adres met *franco* brieven onder Letter **T.** of in persoon bij den Boekhandelaar en Boekdrukker D. NOOTHOVEN VAN GOOR.

ZOMERZORG.

Op veler vereerend aanzoek zal de **JOHANNISBERGER CAPELLE** van *Elberfeld*, bestaande uit 34 Artistes, onder directie van den Heer J. LANGENBACH, nog geven op Woensdag en Donderdag 19 en 20 October 1859:

GROOT CONCERT.

Entrée *f* 0.99 per persoon. Aanvang des avonds ten 7 ure.

Toegangkaarten en Programma's aan het Lokaal ZOMERZORG en bij den Boekhandelaar D. J. COUVÉE verkrijgbaar.

BAIRISCH BIERHAUS, Stadt Nurnberg, aan de Vischbrug.

Heden Woensdag en Donderdag, des avonds ten 9 ure,

GRANDE SOIRÉE VOCALE ET INSTRUMENTALE,

door het gunstig bekende Muziekgezelschap RHONE en SAUVLET.

G. A. TAP.

Het nieuwe gebouw der **Kweekschool voor Zeevaart** zal vooreerst nog ter bezigtiging blijven opengesteld en dagelijks (uitgezonderd des Zaturdags en Zondags) van 1 tot 4 ure 's namiddags te zien zijn.

Entréekaartjes zijn te verkrijgen bij de Boekhandelaars NOOTHOVEN VAN GOOR en SCHREUDER EN VAN BAAK, tegen betaling van 25 Cents, waarvan de opbrengst zal strekken tot den aanleg van een Kegelbaan en een Gymnastietoestel tot uitspanning en oefening voor de kweekelingen.

M. A. KLUIT,
Secretaris-Thesaurier der Commissie.

VAN DER MEER & VERBRUGGEN, Boekhandelaars te *Rotterdam*, hebben uitgegeven:

BETHESDA,

Leerrede over Joh. V : 1—16, door

Dr. J. J. VAN OOSTERZEE.

Prijs 25 Cents.

GRAANMARKT TE ROTTERDAM, 17 October.

Tarwe, goede en puike van *f* 9.— tot *f* 9.40; mindere van *f* 7.60 tot *f* 8.75. Rogge: *f* 6.25 à *f* 7.25. Gerst: Winter *f* 4.30 à *f* 5.00; dito Zomer *f* 4 20 à *f* 5.20.

Te Amsterdam was de Tarwe, witte Poolsche en bonte *f* 10.20 tot *f* 10.70. Pruissische Rogge *f* 6.40 à *f* 6.90.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG 17 October.

		Laagst. koers	Hoogst. koers	Gebleven
NEDERLAND Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$ pCt.	$64\frac{1}{5}$	$64\frac{1}{2}$	$64\frac{1}{5}$
Dito Certificaten	〃 3 〃	$76\frac{7}{8}$	—	—
Dito dito	〃 4 〃	$97\frac{5}{8}$	$97\frac{3}{4}$	$97\frac{5}{8}$
Amortisatie Syndicaat	〃 $3\frac{1}{2}$ 〃	—	—	—
Handelmaatschappij	〃 $4\frac{1}{2}$ 〃	$126\frac{1}{2}$	—	—
O. I. Leening	〃 4 〃	97	—	—
Aandeelen Holl. Spoorweg	〃 $4\frac{1}{2}$ 〃	—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	〃 $4\frac{1}{2}$ 〃	$101\frac{1}{2}$	—	—
BELGIE,	〃 $2\frac{1}{2}$ 〃	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	〃 $2\frac{1}{2}$ 〃	—	—	—
Dito dito	〃 $4\frac{1}{2}$ 〃	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	〃 3 〃	—	—	—
Dito dito	〃 $4\frac{1}{2}$ 〃	—	—	—
SPANJE, Obligatiën	〃 $1\frac{1}{2}$ 〃	$33\frac{1}{8}$	$33\frac{3}{8}$	$33\frac{5}{16}$
Dito Obligatiën	〃 3 〃	$45\frac{1}{4}$	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	〃 3 〃	$42\frac{3}{8}$	$42\frac{7}{16}$	$42\frac{7}{16}$
Bewijzen Coupons		—	—	—
PORTUGAL, te Londen	〃 3 〃	$44\frac{3}{8}$	$44\frac{1}{2}$	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	〃 5 〃	$104\frac{1}{8}$	$104\frac{1}{8}$	—
Dito dito 1828 en 1829	〃 5 〃	$101\frac{3}{4}$	102	—
Certif. bij dito 1831 en 1833	〃 5 〃	—	—	—
Dito 1840	〃 4 〃	$82\frac{3}{8}$	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co.	〃 4 〃	$82\frac{3}{4}$	$82\frac{7}{8}$	$82\frac{7}{8}$
Dito dito Nieuwe	〃 4 〃	—	—	—
Inschrijving in Assign.	〃 6 〃	—	—	—
Certificaten van dito	〃 6 〃	—	—	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500 *f*	$157\frac{3}{4}$	158	—
Dito Obligatiën	〃 4 pCt.	$78\frac{3}{8}$	$78\frac{7}{8}$	$78\frac{3}{4}$
PRUISSEN, Obl. te Londen	à $4\frac{1}{2}$ 〃	$101\frac{1}{8}$	$101\frac{3}{8}$	—
OOSTENRIJK, W. B bij Goll.	〃 5 〃	—	—	—
Dito	〃 4 〃	—	—	—
Dito Metall.	〃 5 〃	$54\frac{1}{4}$	$54\frac{7}{8}$	$54\frac{3}{4}$
Dito Nieuwe	〃 5 〃	$74\frac{1}{2}$	—	—
Dito 1847	〃 $2\frac{1}{2}$ 〃	$28\frac{7}{8}$	$29\frac{1}{8}$	$29\frac{1}{8}$
BRAZILIE, 1824 100 £	〃 5 〃	100	—	—
SARDINIE,	〃 5 〃	—	—	—
PERU, Geldleening 1824	〃 $4\frac{1}{2}$ 〃	—	—	—
VENEZUELA, Obligatiën 6 pCt. nu	〃 5 〃	$26\frac{1}{4}$	$26\frac{1}{2}$	—
GRENADA, Obligatiën	〃 $3\frac{1}{2}$ 〃	$15\frac{1}{4}$	$15\frac{3}{8}$	—
MEXICO, Obligatiën 1851	〃 3 〃	21	$21\frac{1}{16}$	—
N.-AMERIKA, Bankactiën		—	—	—

Braz. 1843, £ 100, $4\frac{1}{2}$ pCt. $99\frac{1}{2}$.

Grieken $3\frac{7}{8}$.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt. Prolongatie 3 pCt. Wissel-Disconto 3.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. C. DRABBE.